

İmzacı Mühendis Dayatmasına İtiraz

Odamız tarafından Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'ne karşı yargıya başvuruldu. Mühendisliği "imzacılığa" indirgeyen; mühendislerin yetkilerini yok sayan; çalışma özgürlüğünü kısıtlayan; meslek örgütlerinin ve mesleki faaliyetin yürütülmesine ilişkin yasa ve yönetmeliklere aykırı yetkilendirmeler öngören yönetmeliğin ilgili düzenlemelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması talep edildi.

Elektrik Mühendisleri Odası, 30 Aralık 2014 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin çeşitli düzenlemelerine karşı Danıştay'a başvurdu. Mühendisliği "imzacılığa" indirgeyen; mühendislerin yetkilerini yok sayan; meslek örgütlerinin ve mesleki faaliyetin yürütülmesine ilişkin yasa ve yönetmeliklere aykırı yetkilendirmeler öngören yönetmeliğin ilgili düzenlemelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması talep edildi. Elektrik proje, kabul ve tutanak onaylarına ilişkin bakanlığın yetki ve görevini devretmesine yönelik düzenlemelere de itiraz edildi.

Danıştay'a 25 Şubat 2015 tarihinde açılan davada, yeni yönetmelik ile "Proje Onay Birimi (POB)" olarak ifade edilen, bakanlığın yetkilendireceği kurumların, elektrik tesisleri proje onayları yanı sıra kabul ve tutanak onaylarını da yapacağına dikkat çekildi. Hem Anayasa'ya hem de Enerji Bakanlığı'nın Teşkilat Kanunu'na göre

bakanlığın bu konularda görevli olduğu anımsatılarak, bu yetkinin özel kuruluşlara devrinin mümkün olmadığı anlatıldı.

Yetkilendirilen kurumlar arasında sayılan "Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü, elektrik dağıtım anonim şirketleri, organize sanayi bölgeleri"nin hukuki durumları tek tek incelenerek, EMO'nun itirazları anlatıldı. "Diğer" ve "veya tüzel kişiler" ifadeleri kullanılarak yönetmelikle belirlenmemiş, idarenin kamu dışında istediği özel hukuk tüzel kişilerine yetki devrine de itiraz edildi. Ayrıca yetki devrine ilişkin belirlemelerin yasal dayanağı bulunmadığı gibi, sınırları belirsiz bir içeriğe sahip olduğu anlatıldı.

Çalışma Özgürlüğüne Kısıtlama

EMO'nun itirazının diğer bölümünü ise elektrik mühendislerinin diplomalarını ve mühendis unvanının getirdiği yetkileri yok sayarak, elektrik tesisleri projelerini hazırlayacak mühendisler yetkilendirilen kuruluşlarca eğitime tabi tutulma ve sertifika zorunluluğu getirilmesi düzenlemeleri oluşturdu. Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile mühendislik diplomasının sağladığı yetkilere dikkat çekilirken, TMMOB Kanunu kapsamında meslek örgütünün serbest müşavir mühendisler (SMM) yönelik düzenlemeleri, meslek içi eğitim ve belgelendirme süreçleri anlatıldı. Bu yasal düzenlemeler dışında mühendisler eğitim koşulu getirilmesi ve yetki kısıtlaması yapılmasının yasal bir daya-

nağının olmadığı, bakanlığın da böyle bir yetkinin bulunmadığı anlatılan dilekçede, şöyle denildi:

"Bakanlığın bu şekilde bir yetkiyi kendisine yönetmelikle tanımak suretiyle mühendislerin unvan ve yetkilerini kullanabilmelerini kısıtlaması, ilgili yasal düzenlemelere açıkça aykırılık taşıdığı gibi, Anayasa'nın 48. Maddesi'nde yer bulan çalışma özgürlüğünü de ortadan kaldıracı bir uygulama niteliğindedir."

Mühendislik İmzacılığına İndiriyor

Paftaları, hesapları ve raporları imzalayan mühendislerin sahip olması gereken belgeler kapsamında; ücretli ya da kendi işyerine sahip olmasına göre ayırım yapılması ve meslek örgütüyle ücretli çalışanların bağının koparılmasının hukuka aykırılığı ortaya konuldu. EMO'nun SMM Hizmetleri Yönetmeliği'nin ilgili düzenlemelerine yer verilerek, mühendislik faaliyetlerinin herhangi bir şirket tarafından gerçekleştirilemeyeceği, ancak karar alma çoğunluğu mühendislerde olan mühendislik şirketleri tarafından yürütülebileceği aktarıldı. EMO'nun bu düzenlemesinin yargı kararıyla da uygunluğunun tespit edildiği, böylece mühendislik alanında "imzacılık" olarak tabir edilen, mühendislerin yalnızca imzasının kullanılarak mühendislik hizmetlerinin yürütülmesinin önüne geçildiği anımsatıldı. Ancak yeni yönetmelik ile bu kuralın da bertaraf edilerek, mühendis olmayan kişilerce kurulan şirketlerin bünyelerinde

bir mühendis istihdam edip bütün mühendislik faaliyetlerini yürütmesinin sağlanmasının hem TMMOB Kanunu'na hem de Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'a aykırı olduğu kaydedildi.

Mühendisliğe Ticari Bakış

Ayrıca söz konusu hükümlerin, mühendislik hizmetlerini ticari bir faaliyet olarak algılayarak, ticaret ve sanayi odalarıyla ilişkilendirme yapmasının da Anayasa'nın "Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları" başlıklı 135. Maddesi'ne ve bu meslek alanlarına ilişkin yasalara aykırı olduğu belirtildi. "Meslek mensuplarının, bir şirket kurmak yoluyla, kendi meslek odalarının gereklerini yerine getirmesinden kaçınarak, tamamen Ticaret Odasının bünyesi altına alınması olanağı bulunmamaktadır" denilen dilekçede, bu durum, "kamu kurumu

niteliğinde meslek kuruluşunun görev alanının gaspı" olarak değerlendirildi.

"Kamu Düzenini Bozucu İçerik"

Dilekçede meslek örgütüyle mühendisin bağının koparılması ve SMM Yönetmeliği'nin devre dışı bırakılmasının kamu düzenini bozacağı da ayrıntılı olarak anlatıldı. Daha uzmanlaşmış ve kamusal güvenliğin daha ağır bastığı tesisler olduğu için ancak elektrik mühendislerinin kuvvetli akım tesisleri hizmetlerini yapabildiği, elektrik-elektronik mühendislerinin ise üniversitede aldıkları derslere göre EMO'nun SMM belgelendirmesi yoluyla bu hizmeti verip veremeyeceklerinin belirlendiği anlatılan dilekçede, yeni yönetmeliğin getireceği sakıncalar şöyle anlatıldı:

"Dava konusu uygulamayla, Oda'ya üye olan ancak, başka bir işle uğraşan mühendisler, bu işle ilişkin vergi levha-

sı ile hizmet üretebilecektir. Böylece, dava konusu yönetmelik, kamu düzenini bozucu bir içerik de taşımaktadır. SMM belgesi aranmaksızın proje kabulü durumunda, hangi unvana sahip mühendislerin projelerinin kabul edileceği ortada kalmaktadır."

Mühendislerin Yetkisi Firmaya Aktarılıyor

Mühendislik projelerinin ancak mühendis unvanına sahip, Odası tarafından belgelendirilmiş mühendisler tarafından hazırlanabileceği ve sorumluluğun da imza sahibi mühendise ait olacağı vurgulanan dilekçede, yönetmelikteki "proje firması yetkilisi" adı altında birisine imza yetkisinin devredilmesinin de mümkün olamayacağı, bunun da aynı şekilde mühendislikle ilgili yasalara ve hukuka aykırı olduğu kaydedildi.

Elektrik Tesislerinin Proje Onay ve Kabul Yetkilendirmeleri

Bilindiği gibi 30.12.2014 tarihli mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin yetki devrine ilişkin 8. maddesinde anılan yönetmelik kapsamında bulunan elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul işlemleri ve tutanak onay işlemleri yetkisinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na ait olduğu; Bakanlığın bu yetkisini doğrudan kullanabileceği gibi bu işlemleri ihtisas sahibi kurum, kuruluş veya tüzel kişiliklerle birlikte yapabileceği ya da hizmet alımı veya yetki devri suretiyle yaptırabileceği ifade edilmiştir.

Bu bağlamda, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce proje onay, kabul ve tutanak onay işlemlerine ilişkin Bakanlık Oluru ile yapılan ve kamuoyuna duyurulan yetkilendirmeler yürürlükten kaldırılarak, tesislerin proje onay ve kabul işlemleri ile tutanak onay işlemlerine ilişkin yetkilendirmeler; tesislerin niteliği, yetkilendirilen tüzel kişiler ile yetkilendirme süresi vb bilgileri içerecek şekilde, Bakanlık tarafından 9 Ocak 2015 tarihli ve 58 sayılı makam oluru kapsamında internet sitesinde yayımlandı.

Yetki devri ancak kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabileceği halde özel hukuk tüzel kişilerine yetki devri yapılması olanaklı değildir. Bu anlamda ancak bir kamu kurum ve /veya kuruluşu yetkilendirilebilir. Yönetmelik eklerinde yer alan belgeler içerisinde bulunan görevlendirilebilecek kuruluşlar arasında EDAŞ ve TEMSAN (Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü) da bulunmaktadır.

Bilindiği gibi EDAŞ'lar ise ülkedeki çeşitli görev bölgelerinde serbest olmayan tüketicilere elektrik enerjisi sağlamakla yükümlü olan özel şirketlerdir. Bu şirketlere, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 22. maddesinde düzenlenen yapı ruhsatı verme ve 30. maddede düzenlenen yapı kullanma izni düzenleme benzeri bir işlevi yerine getiren proje onay ve kabul yetkisi verilemez. Bu hizmetlerin kamu görevlileri eli ile yürütülmesi zorunludur. Bu nedenle EDAŞ'lara yetki devri yapılabileceğine dair hüküm hukuka aykırıdır.

Öte yandan TEMSAN, sermayesi kamuya ait elektrik malzemeleri üretim şirkettir. Bu şirketin faaliyet konuları ile proje onay ve kabul işlemlerinin herhangi bir ilgisi bulunmamakta olup böyle bir yetki diğer elektrik teçhizat üreticisi firmalar ile haksız rekabet yaratacak niteliktedir.